

УДК 336.76:330.322

Астахова Наталя Ігорівна

*к. е. н., ст. викладач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

Добриніна Людмила В'ячеславівна

*ст. викладач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

ФОНДОВИЙ РИНОК ЯК МЕХАНІЗМ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

JEL classification: G100; G310

Досягнення стабільного економічного зростання України є однією з найгостріших проблем сьогодення. В період нестабільної економічної ситуації в країні та пандемії, однією з умов економічного росту є ефективне функціонування фінансового ринку.

У процесі формування ринкового середовища необхідною умовою виживання й основою стабільного становища і розвитку підприємства є здійснення ним ефективної інвестиційної діяльності, що передбачає можливість розподілу та залучення фінансових ресурсів і шляхом їх ефективного використання забезпечити безперервність процесу виробництва та реалізації продукції на основі його постійного розширення і відновлення.

Розвиток фондових ринків у світі є однією з найбільш актуальних тем останніх років.

Для забезпечення стабільного економічного зростання нашої країні не вистачає фінансових ресурсів, і тому одним із способів покращення стану нашої держави є інтеграція України до світового фондового ринку. Ще з початку створення ринку цінних паперів в Україні гостро постає питання його ефективного функціонування.

Серед чинників, які можуть допомогти трансформувати економіку, домінуючим стає інвестиційний аспект. Наявність різноманітних фінансових інститутів є запорукою зростання економіки країни.

Інвестиційні фонди виступають акумуляторами інвестиційних ресурсів для розміщення їх на ринку цінних паперів в облігаціях, акціях та інших фінансових інструментах. При цьому дохід від розміщення коштів в інститути спільного інвестування вищий ніж від депозитів у банках.

Сьогодні в Україні (як і в більшості пострадянських країн) спроможність акумулювання внутрішніх інвестиційних ресурсів є значно нижчою, ніж у країнах Західної Європи чи США.

Як показує досвід інших країн, якщо Україна прагне до економічного дива або хоча б до довгострокового економічного зростання, необхідно, перш за все, розраховувати на внутрішні ресурси. Ліберальна податкова політика, забезпечення захисту прав власності (як приватної, так і державної) і верховенство права дозволять повернути довіру внутрішнього інвестора і забезпечать необхідний капітал для розвитку української економіки, а за ним підтягнеться й іноземний інвестор і кредитор.

Часто найбільші труднощі бізнесу знаходяться саме в площині пошуку джерел фінансування. Особливо це стосується України, де сьогодні перелік інструментів залучення фінансування та їх доступність залишаються обмеженими порівняно з розвиненими країнами. Зважаючи на виняткову цінність фінансових ресурсів для розвитку компанії, особливої актуальності набуває низка питань, і, в першу чергу, потреба в додатковому оборотному капіталі. Це найбільш поширена потреба у фінансуванні для підтримки поточної діяльності компанії. Вона може бути спричинена як внутрішніми факторами (зростання компанії, запуск нових продуктів, неоптимальне управління запасами, неналагоджена робота з повернення дебіторської заборгованості тощо), так і зовнішніми (зміна економічного середовища, зростання цін, зміна законодавства, зміна умов розрахунків із покупцями/постачальниками, несвоєчасні поставки з боку постачальників тощо).

Банківським депозитам є альтернатива, і саме інструменти фондового ринку пропонують інвесторам можливість отримати непоганий дохід.

На думку Тараса Гандзій, лектора ТОВ «Фрідом Фінанс Україна» на вебінарі «FinUpDate» у випуску 10 «Інвестиції без кордонів і при будь-якому штормі», інструменти фондового ринку хтось використовує як додаткове джерело поповнення капіталу, хтось – як основний заробіток. Але важливо також знати основи про фондовий ринок і стратегію роботи на ньому. Саме це допоможе інвесторам отримати хороший фінансовий результат [1].

За його словами, фондовий ринок – це майданчик, де зустрічаються покупці та продавці акцій і облігацій. Продавці в цьому випадку – це компанії, які пропонують свої акції. А покупці – самі інвестори, які віддають свій капітал на розвиток цих компаній та їх продуктів.

Переваги фондового ринку: можливість мати середній дохід у валюті від 6% до 50% річних; відсутність обмежень по прибутковості; можливість ефективно контролювати ризики; можливість регулярно отримувати дивіденди.

Недоліки фондового ринку: потрібні спеціальні знання або консультація фахівця, якому можна довіряти; якщо немає довіреного консультанта, потрібно самостійно стежити за ринком; потрібно навчитися правильно оцінювати ризики вкладень.

Серед інструментів для інвесторів на фондовому ринку доступні такі: акції, облігації, ETF (Exchang Traded Fund), опціони і ф'ючерси.

Нацбанк розширив можливості для інвестування в державні цінні папери, в тому числі при їх первинному розміщенні, а також удосконалив порядок адміністрування виплат по таких паперах і спростив підключення небанківських фінансових установ до послуг депозитарію НБУ [2]. Зокрема, розширено перелік фінансових інструментів шляхом віднесення інструментів грошового ринку до фінансових інструментів, а також введені нові види цінних паперів – депозитні сертифікати банку, зелені облігації, опціонні сертифікати, депозитарні розписки та ін.

Крім цього, були описані процедури, які дозволяють надавати в заставу. Національному банку розширено перелік видів цінних паперів для отримання рефінансування, в тому числі облігації місцевих позик і корпоративні облігації з державною гарантією [3].

2020 рік децю підкорегував стратегічне бачення бізнесу. Пандемія коронавірусної хвороби й запровадження карантину в багатьох країнах певною мірою змінили ракурс бачення на інвестиційну діяльність. Отримання додаткового пасивного доходу від вкладення капіталу в інструменти фондового ринку може допомогти бізнесу залишитися на плаву в ризикових ситуаціях.

Вважаємо, що вітчизняні підприємці, особливо у малому бізнесі, недостатньо ознайомлені з основними засадами діяльності фондового ринку та з якого боку до нього можна підійти, щоб не було боляче та залишились приємні спогади. Проведення постійних PR-акцій за участю провідних управляючих компаній Української асоціації інвестиційного бізнесу, без сумніву, дозволить значно ширшому колу підприємств та громадян долучитися до можливості інвестування у фондовий ринок, що дасть змогу отримання додаткового доходу, як підприємствам, так і громадянам.

Література

1. *Переваги та недоліки інвестиції у фондовий ринок* / Портал finance.ua. URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/474262/perevagy-ta-nedoliky-investytsiyi-u-fondovuj-rynok-ekspert-video> (дата звернення: 05.05.2021).
2. *НБУ расширил возможности для инвестирования в государственные ценные бумаги* / Последние новости бизнеса Украины. Портал Лига: Закон. URL: https://biz.ligazakon.net/ru/news/197699_nbu-rasshiril-vozmozhnosti-dlya-investirovaniya-v-gosudarstvennye-tsennye-bumagi (дата обращения: 05.05.2021).
3. *Про затвердження Змін до Положення про провадження депозитарної і клірингової діяльності та забезпечення здійснення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів Національним банком України* : Постанова Правління НБУ № 119 від 18.08.2020 р. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_18082020_119 (дата звернення 06.05.2021).